

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/709/2015
Identifikačné číslo spisu:	1111244419
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1111244419.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne R. C., bývajúcej v D., zastúpenej advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Radlinského č. 2, IČO: 35955341, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, IČO: 0844789, o náhradu škody 9 114,68 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 181/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. marca 2015 sp. zn. 9 Co 386/2014, 9 Co 387/2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky

- a) rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 12. marca 2015 sp. zn. 9 Co 386/2014, 9 Co 387/2014 z r u š u j e vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. apríla 2014 č.k. 15 C 181/2011-203 vo veci samej, a vo výroku, ktorým rozhodol o trovách odvolacieho konania,
- b) o d m i e t a dovolanie v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 12. marca 2015 sp. zn. 9 Co 386/2014, 9 Co 387/2014, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 28. mája 2014 č.k. 15 C 181/2011-226,
- c) vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej sumu 9 114,68 € s príslušenstvom ako náhradu škody, ktorá jej vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) pri výkone bankového dohľadu nad Podielovým družstvom slovenské investície (ďalej len „Družstvo“). Poukázala na to, že bola členkou Družstva, ktoré od svojich členov zhromažďovalo peňažné prostriedky a zabezpečovalo ich zhodnocovanie v zmysle zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 566/2001 Z.z.“). Družstvo pri tom využívalo služby obchodníka s cennými papiermi - spoločnosti Capital Invest, o.c.p. (ďalej len „OCP“). NBS mala podľa zákona č. 566/2001 Z.z. a zákona č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 747/2004 Z.z.“) vykonávať dohľad nad Družstvom a OCP, jej postup ale nebol riadny. NBS vedela o nedostatkoch v ich činnosti, neprijala ale včas účinné opatrenia na ich odstránenie a na hroziacu škodu neupozornila ani Družstvo ani jeho členov. Pokiaľ by riadne vykonávala

bankový dohľad, boli by finančné prostriedky žalobkyne nielen chránené, ale aj zhodnotené. V dôsledku zanedbania náležitého bankového dohľadu vznikla žalobkyni škoda, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) zodpovedá štát.

Žalovaná popierala opodstatnenosť žaloby. Namietala, že zanedbala bankový dohľad a žalobkyňa sa svojich práv mala domáhať v konkurznom konaní vyhlásenom na Družstvo uznesením Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2001 sp. zn. 3 K 95/2010. Žalobkyňa ako investor musela vedieť, že s investíciou peňažných prostriedkov do činnosti Družstva je spojené riziko a orgány dohľadu mohli vykonávať dohľad len v zákonom vymedzenom a limitovanom rozsahu. NBS bola až s účinnosťou od 1. júna 2010 oprávnená dohliadať aj na to, či sa dodržiava schválený prospekt investície. Družstvo samo dlho nesignalizovalo žiadne obavy z činnosti OCP; až 5. apríla 2010 požiadalo o preskúmanie postupu OCP a o vykonanie dohľadu na mieste. NBS najskôr rozhodnutím o predbežnom opatrení uložila OCP povinnosť zdržať sa bez súhlasu NBS nakladania s majetkom klientov a neskôr rozhodnutím z 21. decembra 2010 odobrala OCP povolenie na poskytovanie investičných služieb (§ 156 ods. 2 písm. a/ zákona č. 566/2001). Napokon rozhodnutím z 30. mája 2011 zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Z týchto dôvodov žiadala žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 1. apríla 2014 č.k. 15 C 181/2011-203 zamietol žalobu a tiež návrh žalobkyne na začatie prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom Európskej únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že žalobkyňa bol členkou Družstva a v zmysle dohody o úprave niektorých práv a povinností uzavretej s Družstvom jej vznikol nárok na vyplatenie vyrovnávacieho podielu, ktorý jej však dosiaľ vyplatený nebol a nebola jej poskytnutá ani náhrada zaň. Podľa názoru odvolacieho súdu je neopodstatnená argumentácia, že štát nedohliadol nad činnosťou Družstva postupom zodpovedajúcim zákonu č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska (ďalej len „zákon č. 566/1992 Zb.“), zákonu č. 566/2001 Z.z. a zákonu č. 747/2004 Z.z. Otázku, či žalobkyni vznikla škoda, za ktorú zodpovedá štát, riešil súd prvého stupňa podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z.z. Uviedol, že žalobkyňa bola v konaní povinná preukázať všetky tri podmienky vzniku zodpovednosti podľa tohto zákona (existenciu škody, nesprávneho úradného postupu a príčinnej súvislosti medzi škodou a nesprávnym úradným postupom), ktoré musia byť splnené kumulatívne, žalobkyňa ale nepreukázala, že NBS zanedbala bankový dohľad vytýkaným spôsobom. Vzhľadom na to, že žalobkyňa nepreukázala existenciu nesprávneho úradného postupu NBS, súd prvého stupňa sa už nezaoberal tým, či žalobkyni vznikla škoda v ňou vyčíslennej výške. Pri zamietnutí žaloby vzal na zreteľ tiež to, že žalobkyňa sa domáhala uspokojenia svojej pohľadávky v konkurznom konaní, ktoré je vedené na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 3 K 95/2010 Družstvu ako úpadcovi. V incidenčnom konaní, ktoré ešte nebolo ukončené, môže byť jej pohľadávka uznaná. Žaloba o náhradu škody je preto podaná predčasne. Navyše, žalobkyňa si nárok na náhradu škody môže uplatniť v zmysle § 243a ods. 4 Obchodného zákonníka. Svoj vplyv na riadenie a hospodárenie Družstva mala žalobkyňa ako členka vykonávať prostredníctvom členskej schôdze, žalobkyňa ale počas svojho členstva v Družstve takto svoje oprávnenia nerealizovala. Na odôvodnenie zamietnutia návrhu na prerušenie konania súd prvého stupňa uviedol, že rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o žalobkyňou nastolených otázkach nie je v danom prípade nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej; navyše, prvostupňový súd nie je súdom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti výroku uvedeného rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá, podala žalobkyňa odvolanie. Navrhla, aby odvolací súd buď napadnutý výrok rozsudku zmenil (tak, že žalobe vyhovie) alebo zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý výrok rozsudku potvrdiť. Súd prvého stupňa podľa jej názoru vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, v potrebnej miere zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a svoje skutkové zistenia vecne správne posúdil.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 12. marca 2015 sp. zn. 9 Co 386/2014, 9 Co 387/2014 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.); rovnako potvrdil odvolaním žalobkyne napadnuté uznesenie prvostupňového súdu z 28. mája 2014 č.k. 15 C 181/2011-226 ukládajúce žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení konštatoval, že napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa spočíva na vecne správnych skutkových a právnych záveroch. Po opísaní podstaty obsahu žaloby, vyjadrení žalovanej, priebehu a výsledkov konania na súde prvého stupňa uviedol obsah odvolania a vyjadrenia žalovanej k odvolaniu. Konštatoval, že hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva žalobkyne na náhradu škody je zákon č. 514/2003 Z.z. Predpokladmi zodpovednosti štátu podľa tohto zákona sú: a/ nesprávny úradný postup, b/ vznik škody, c/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní nebolo preukázané, že by NBS nesprávne úradne postupovala spôsobom, ktorý jej vytýkala žalobkyňa. NBS mohla až od 1. júna 2010 dohliadať, či Družstvo dodržiava schválený prospekt investície. Žalobkyňa si musela byť vedomá, že s jej investíciou je spojené riziko, pokiaľ ale napriek tomu investovala, nemôže byť jej finančná ujma pričítaná na ťarchu žalovanej. Všetky žalobkyňou namietané okolnosti o údajnom nesprávnom úradnom postupe NBS sa pritom týkali takých nesprávností, ku ktorým malo dôjsť v procese rozhodovania NBS; nesprávnosti tejto povahy ale nemožno považovať za dôvod zakladajúci zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nebol teda v konaní preukázaný nesprávny úradný postup NBS pri vykonávaní bankového dohľadu. Správny je tiež právny záver súdu prvého stupňa, že nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi konaním NBS a škodou žalobkyne. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovanej, že žalobkyni dosiaľ nevznikla žiadna škoda, v dôsledku čoho chýba aj tento predpoklad zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. V súvislosti s tým poukázal na vyhlásenie konkurzu na majetok Družstva a konštatoval, že žalobkyni by škoda mohla vzniknúť až v prípade, že jej pohľadávka nebude uspokojená v rámci konkurzu Družstva. K námietke žalobkyne, že listinné dôkazy neboli súdom prvého stupňa riadne vykonané spôsobom upraveným v § 129 ods. 1 O.s.p., odvolací súd uviedol, že táto námietka neobstoí, lebo dokazovanie bolo vykonané zákonom stanoveným spôsobom. Napadnuté uznesenia potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti prvým dvom výrokom tohto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie s tým, že jej súdmi bola odňatá možnosť konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Vyjadrenie žalovanej, ktoré obsahovalo skutkovú a právnu argumentáciu a bolo podané k jej odvolaniu proti rozsudku súdu prvého stupňa, nebolo žalobkyni doručené. Tým jej bola odňatá možnosť oboznámiť sa s týmto procesným úkonom protistrany a primerane naň reagovať. Postup odvolacieho súdu, ktorý vec napriek tomu prejednal a rozhodol, viedol v dôsledku toho k odňatiu možnosti žalobkyne konať pred súdom. Ide o obdobnú procesnú situáciu, na ktorú poukázal Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len EŠLP) vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Podľa jej názoru súdy tiež rozhodli vecne nesprávne, svojvoľne, arbitrárne a ich rozhodnutia nie sú dostatočne presvedčivé a preskúmateľné, čo zakladá inú vadu konania (R 111/1998) v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Postupovali formalisticky tak, že zohľadnili iba judikaturu, ktorú považovali za vhodnú, ale inú - rovnako dôležitú judikaturu nespomenuli. Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnych skutkových a právnych zisteniach a nevychádza z objektívneho a komplexného posúdenia rozhodujúcich skutočností. Prvostupňový aj odvolací súd dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, že NBS neporušila ustanovenia zákonov č. 566/1992 Zb., č. 566/2001 Z.z. a č. 747/2004 Z.z., resp. že riadne vykonávala bankový dohľad. Zopakujúc dôvody, uplatňované už skôr, žalobkyňa vyslovila presvedčenie, že finančná ujma, ktorá jej vznikla, je výsledkom zanedbania povinností orgánu bankového dohľadu a podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nesie zodpovednosť za ňu štát. Žalobkyňa v konaní dostatočne preukázala splnenie všetkých predpokladov zodpovednosti štátu v zmysle uvedeného zákona, preto jej žalobe malo byť vyhovené. Priebeh súbežne prebiehajúceho konkurzného konania nasvedčuje tomu, že pohľadávka žalobkyne nebude môcť byť uspokojená. V súvislosti s tým tiež zopakovala, že samo prebiehajúce konkurzné konanie nevylučuje, aby sa veriteľ samostatnou žalobou domáhal náhrady škody voči štátu v inom súdnom konaní. Navyše, podmienkou vzniku zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. nie je bezúspešné uplatnenie pohľadávky veriteľa v konkurznom konaní.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu zopakovala podstatnú časť svojej skoršej argumentácie uvedenej už v priebehu konania na prvostupňovom súde a obsiahnutej v odvolaní. Podľa jej názoru rozhodli sudy na podklade úplných skutkových zistení, ktoré po právnej stránke správne posúdili. Žiadala nedôvodné dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), najvyšší súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a dovolanie smeruje proti takému potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v § 238 ods. 3 O.s.p. Predmetné dovolanie preto podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. prípustné nie je.

Podané dovolanie by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal tiež otázkou, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Dovolateľka procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

2. Žalobkyňa v dovolaní namietala, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm.

f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

2.1. Pokiaľ žalobkyňa namieta, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Ak k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p.

Neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení môže prípadne viesť k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); vadu takej povahy ale možno úspešne uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní (o tento prípad ale v danej veci nejde). Sama tzv. iná vada prípustnosť dovolania nezakladá.

2.2. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (vid' § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

2.3. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (vid' uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

2.4. Ak súd v procese dokazovania nevykoná dokazovanie určitým dôkazným prostriedkom takým spôsobom, ktorý predpisuje zákon, dochádza k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade. Takáto vada je síce relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), prípustnosť dovolania ale nezakladá (porovnaj napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 266/2009).

3. K dovolateľkou tvrdenému odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť v dôsledku toho, že - ako uvádza - napadnuté rozhodnutie nemá náležitosti v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., je nekonkrétne, nedostatočne odôvodnené a nepresvedčivé, v dôsledku čoho je nepreskúmateľné.

Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné

stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd však nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

4. Žalobkyňa zastáva názor, že odvolací súd dospel v danom prípade k právnym záverom, ktoré nezodpovedajú Ústave Slovenskej republiky a zákonom č. 566/1992 Zb., č. 566/2001 Z.z. a č. 747/2004 Z.z. Z hľadiska obsahového namietka, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

5. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

Zo spisu vyplýva, že k odvolaniu žalobkyne (č.l. 218-224 spisu) sa vyjadrila žalovaná (č.l. 229-233 spisu). Zo spisu nevyplyva, že by toto vyjadrenie žalovanej, ktorého súčasťou bola skutková a právna argumentácia, bolo doručené žalobkyni.

5.1. K dôsledkom procesného postupu súdu, v rámci ktorého nebolo odvolateľovi doručené vyjadrenie opačnej procesnej strany k jeho odvolaniu, senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, zaujal v minulosti svoje právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval, že ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplyva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplyva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätne na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p. pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (viď tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (viď napríklad sp. zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

5.2. EŠLP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa

zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel ESLP k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

5.3. Obsah spisu nasvedčuje tomu, že v preskúmvanej veci došlo k procesnej nesprávnosti, na dopady ktorej sa vzťahujú právne závery ESLP vo veci Trančíková proti Slovenskej republike. Na tom nič nemení, že v danej veci ide iba o jeden z viacerých prípadov, v ktorých je žalujúca strana zastúpená rovnakou advokátskou kanceláriou a že procesné úkony oboch sporiacich sa strán (žaloba, vyjadrenie k žalobe, odvolanie, vyjadrenie k odvolaniu, dovolanie, vyjadrenie k dovolaniu) bývajú podobné alebo až identické. Niet pochyb o tom, že žalobkyni mala byť daná možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalovanej k odvolaniu a že žalobkyni bola odvolacím súdom táto možnosť upretá.

6. V okolnostiach preskúmvanej veci preto dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu (viď 5.) mal znaky relevantné z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Najvyšší súd z uvedeného dôvodu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku potvrdzujúcim prvostupňový rozsudok a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

7. Dovolanie žalobkyne smeruje aj proti výroku rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 € [položka č. 7a Sadzobníka, prílohy zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.)]. Tento výrok, i keď je obsiahnutý vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia (viď § 223 O.s.p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalobkyne smeruje v tejto časti proti výroku rozsudku majúceho povahu takého uznesenia odvolacieho súdu, ktoré nie je uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť tejto časti jej dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva.

Prípustnosť tejto časti dovolania žalobkyne by zakladalo iba to, ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Vyššie už ale bolo uvedené, že žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež vada konania žalobkyňou namietaná (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ žalobkyňa vyvodzuje procesnú vadu konania vymenovanú v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. z toho, že jej - ako tvrdí - boli vyrubené súdne poplatky v rozpore so zákonom, lebo konanie v danej veci bolo oslobodené od súdnych poplatkov, dovolací súd uvádza, že samotným vyrubením súdneho poplatku sa účastníkovi neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať. K procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. môže dôjsť až vtedy, keď súd zastaví konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, i keď pre to neboli dané procesné predpoklady (viď R 50/1997); o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne v tejto časti nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné, nepreukázaná bola žalobkyňou tvrdená procesná vada konania uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani ďalšie vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., dovolací súd odmietol dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

8. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.